

Fåglar i SödraVätterbygden

2 - 2018

Tidskrift utgiven av:

Jönköpings Fågelklubb

Lycås 15, 561 92 Huskvarna

Hemsida:

www.jonkopingsfagelklubb.se

Redaktion: Jan Blomqvist och Björn Merzell

Styrelse i Jönköpings Fågelklubb

Ordförande:

Ulf Gotthardsson, tel: 070-274 19 48

epost: ulfgotthardsson@yahoo.se

Sekreterare:

Leif Thörne, tel: 076-803 22 11

e-post: leif.k.thorne@gmail.com

Kassör och medlemsregister:

Jan Blomqvist, tel: 070-645 33 95

e-post: jan.blomqvist68@gmail.com

Övriga:

Olof Karlsson, tel: 070-551 53 87

e-post: ollekarlsson44@gmail.com

PerJonas Andersson, tel: 073-679 73 40

e-post: perjonasandersson@hotmail.com

Fredrik Litsgård, tel: 076-175 03 04

e-post: fredrik@ecocom.se

Barbro Falk, tel: 070-892 78 11

e-post: falk.barbro@telia.com

Karin Enquist, tel: 072-522 45 55

e-post: karin.enquist@hotmail.com

Jarl Strömbom, tel: 076-106 46 00

e-post: jarl.strombom@gmail.com

Omslagsbild framsida: Tärnmås foto
Jörgen Hansson. baksida: Tallbit foto
Peter Berglin.

Jönköpings Fågelklubb är en ideell förening med ett övergripande mål att främja kunskapen om fågelfaunan och skyddet av dess livsmiljöer i Södra Vätterbygden.

Klubben är ansluten till Sveriges Ornitologiska Förening - BirdLife Sverige och samarbetar med Studieförbundet. Klubben förverkligar detta genom att:

- * anordna sammankomster, exkursioner och kurser,
- * verka för att hos allmänheten, väcka och underhålla intresse för fågelfaunan och fåglarnas livsbetingelser,
- * arbeta med ornitologiska undersökningar och dokumentation av fågelfaunan,
- * bistå myndigheter, organisationer och enskilda i ornitologiska frågor,
- * sprida information till medlemmar och allmänheten om fåglar och deras livsmiljöer.

Klubbens verksamhetsområde omfattar Jönköping, Habo och Mullsjö kommuner.

Medlemsavgifter:

Ungdom t.o.m. 25 år 100:-

Äldre än 25 år 150:-

Hela familjen 200:-

Medlemsavgiften sätts in på Jönköpings Fågelklubbs bankgiro 5253-4757, glöm inte ange avsändare.

Fåglar i Södra Vätterbygden 2017

Jan Blomqvist

Denna fågelrapport är ett försök att tolka den stora mängd information av observerade fåglar från Södra Vätterbygden som finns i rapportsystemet Artportalen, i fortsättningen Ap (www.artportalen.se). Fågelrapporten för Jönköpings Fågelklubb omfattar fågellivet i Jönköping, Habo och Mullsjö kommuner. Totalt för året är det 33.000 observationer fördelade på Jönköping 29.000, Habo 3.000 och Mullsjö 1.000. Syftet är att ur detta digra material ge en förenklad fyndbild av fågellivet i verksamhetsområdet (vo). Sammanställningen är skriven med utgångspunkt att du som läsare har en viss lokalkännedom. Om någon lokal är obekant kan du gå in på Ap och ta fram observationen, markera sedan lokalnamnet med muspekaren så får du fram en kartbild på var lokalen ligger.

Några intressanta arter har utelämnats i själva fågelrapporten. Orsaken kan vara att fynduppgifter är skyddade, att underlaget inte är tillräckligt för en rättvisande fyndbild eller att uppgifterna finns redovisade i fenologilistan. Många rapportörer har som vanligt bidragit med material till rapporten samt lagt ner otaliga timmars ideellt arbete ute i markerna. Ett stort TACK till er alla samt till fotograferna som frikostigt delat med sig av sina bilder!

Jag vill än en gång påpeka att det är viktigt att ni anger start och sluttid på det ni rapporterar. Detta behövs för att dubbelräkningar ska kunna uteslutas. Det är även till stor hjälp vid bedömning av vem som ska stå som upptäckare/referensperson till observationen. Tyvärr förekommer det fortfarande suspekta och välorganiserade samlare som är intresserade av vad vi säger och rapporterar, därför är det viktigt hur vi gör det. Till exempel är det stor skillnad på skyddet för en art i Ap om vi istället för förbiflygande i aktivitetsfönstret använder **obs i häcktid, lämplig biotop** eller ännu bättre om det är känt, **permanent revir**.

Fundera även på om en fågel är sträckare eller födosöker i reviret. Det är inte alltid så lätt att se det, men har stor betydelse för skyddet av arten.

Om du inte är van vid Artportalen och saknar information om en art (t ex smålom eller tycker att järpen är bristfälligt redovisad eller saknas) kan du gå in på Ap (www.artportalen.se) för att skaffa mer information. Under fliken **Sök** skriver du

in artnamn, under **Period** väljer du lämpligen från 2017 till 2017. Gå sedan till **Geografi** och välj kommun Jönköping, Habo och Mullsjö, du kan ha flera samtidigt. Fortsätt vidare till **Presentera fynd** och välj exempelvis Minimerad lista eller Detaljerad lista. Då får du upp alla rapporterade observationer av vald art i hela verksamhetsområdet.

Under 2017 sågs 231 arter i vårt vo fördelat på, Jönköping 230, Habo 162 och Mullsjö 124 arter. Samtliga arter i rapporten som är granskade och godkända av Raritetskommittén (RK) eller regionala rapportkommittén (rrk) är markerade med *. Fågelnamn markerade med [ ] har inte artstatus utan är en ras/hybrid eller "ej spontant förekommande art". Det har gjorts många trevliga fågelobservationer under året men den enda nya arten blev svartbent strandpipare art nr 317. Bland andra trevliga arter kan nämnas, svartvingad glada, tärnmås, och rostgumpsvala vilket är de minst sedda arterna, men som ni kommer se finns det många fler i rapporten. Fördelningen kommunvis samt för Visingsö av sedda arter, kan ses på klubbens hemsida under fliken listor, välj artlistor. Blåmarkerade arter ger även fynddata för de 20 första fynden.

Väder

Januari: Var mild i nästan hela landet och hos oss omkring 0°C, vilket gjorde att det var +2°C varmare än i genomsnitt. Nederbörd 50 % av det normala gav för småländska höglandet ett snödjup under en dm. Visingsö hamnade med sina 5,6 mm nederbörd lägst i hela Götaland.

Februari: Temperaturmässigt som januari och i Götaland föll mindre nederbörd än normalt. Snötäcket kom och gick under månaden.

Mars: För fjärde året i rad blev månaden mildare än normalt i hela landet och hos oss innebar det en medeltemperatur på +3°C. Normala nederbördsmängder och barmark.

April: Månaden inleddes i hela landet med vårvärme men från den 11:e kom kallare luft in med typiskt aprilväder som följd med blåst, regn och snöoväder. Hos oss innebar det att månadens medeltemperatur hamnade på +4°C. Vattenståndet i Vätterns var 30 cm under det normala medelvärdet.

Maj: För landet som helhet blev månaden något varmare och nederbördsfattigare än normalt i söder medan det i Norrland på många håll blev den kyligaste majmånaden sen 90-talet. I vo låg medeltemperaturen för månaden på +11°C. Som kuriosa kan nämnas att Segerstad på Öland hade 10 cm snö och Ottenby -0,9 °C den 9:e. I Götaland hade Oskarshamn 30,1°C den 28:e och som lägst Visby -7,8°C den 11:e.

Juni: Medeltemperaturen blev normal med en månadstemperatur på 14°C. Nederbörden hamnade på 150 %. Månaden var troligen den blåsigaste av de senaste 22 jämförbara åren.

Juli: Månadens medeltemperatur blev 16°C och nederbörden ganska normal med 50 mm. Blåsten var normal denna månad. Fortsatt låga vattennivåer som gjorde att Erstadkärret till stora delar var torrlagd.

Augusti: Större delen av Sverige fick mer regn än normalt, bl a kan nämnas att den 30:e fick Nobynäs (Aneby) 75 mm och Jönköping-Huskvarna ca 45 mm som ledde till många översvämningar i källare. Nederbörden i vo hamnade på 150 mm. Temperaturen var normal. Någon riktig värme blev det aldrig så de härliga högsommardagarna uteblev.

September: I nästan hela Götaland blev det en blöt första höstmånad med 100 mm regn inom vo. Temperatur +1,5°C över medel. Vind under det normala. Nu började grundvattnet närma sig normalvärden men fortfarande var dock Vättern 25 cm under sitt medelvattenstånd.

Oktober: Temperatur hamnade på +1°C över medel, men i Hagshult var det -6,3°C den 31:a. Normala nederbörds mängder, lägst i Götaland var dock Visingsö med 43 mm. Månaden blev blåsigare än normalt. Den 17 fick vi uppleva en mörk morgon som SMHI uttrycker det. Detta berodde på riktigt kompakta moln i kombination med partiklar i luften från de stora skogsbränderna i Spanien och Portugal. På vissa platser, bl a Visingsö, upplevdes solen vara röd när den skyntade fram bakom de kompakta molnen.

November: Temperaturen var +1°C över medeltemperaturen, nederbörden låg på normala värden stundtals med inslag av snö, blåsten låg något under

med 90 % mot det normala. Grundvattnet var nu över det normala men Vätterns vattennivå låg fortfarande 20 cm under normalt.

December: Temperatur +3°C över medel. Månadens nederbörd varierade (Visingsö fick endast 28 mm). Under hela månaden rådde mestadels milda och nederbördsrika luftströmmar vilket gjorde att det var barmark kring jul och nyår. Västkusten hade flera perioder med hårda vindar medan vi i inlandet hamnade på normala vindar.

Observationer

Knölsvan

Cygnus olor

Häckning. 1 par dammen Kroatorpet, Huskvarna kläckte 4 ungar som ganska snart reducerades till tre. Familjen kunde senare följas i Vättern och Rocksjön fram till 10.12. I Landsjön gjorde 2 par häckförsök men som vanligt misslyckades de. I Bunnsjön sågs en familj med 6 pulli 16.7. Det finns inga senare rapporter om dessa men möjligen skulle det kunna vara samma familj som sågs med 5 årsungar i Åsaviken, Ören den 23.9.

Mindre sångsvan

Cygnus columbianus

3 ex str N Stensjön 16.3 (Toni Hermansson). 2 ex str N Långarum, Norra Unnaryd 17.3 (Anders Karlsson). 4 ex Visingsö 19.3 (Martin Widén, Rüdiger Kasche).

Sångsvan

Cygnus cygnus

Häckning. Verkar som årets häckningar misslyckats på många lokaler och kullarna decimerats på många av lokalerna. Rapporterade troligen flygga ungar per lokal är: Landsjön 2, Riddersbergsdammen 2, Jakobstorp 2 Björkerydsdammen 5, Månsarpssjön 2. **Högsta noteringar.** 272 ex str N Tranebo 12.3 (PerJonas Andersson, Jan-Erik Henriksson). 155 ex rastade Tuvebo, Habo 27.11 (Sven V Johansson).

Sädgås

Anser fabalis

Vår. Omkring 1.000 ex sträckte genom vo 19.2-16.3 samt en sen flock på 7 ex Narbäcken 20.5 (Bob Lind). **Höststräcket** gav 752 ex 19.10-22.12 som mest åtminstone 425 ex 17.12. Av dessa sydsträckande gäss noterades 450 ex vid södra Vätterns räkningslokaler.

[Tundrasädgås]

Anser fabalis rossicus

33 ex Landsjön 1-2.1 (Björn Merckell m fl). 1 ex Landsjön 13-20.3 (Björn Merckell m fl). 7 ex Målen, Tenhult 3.10 (Magnus Andersson). 15 ex Landsjön 21.10 (Martin Widén).

Spetsbergsgås

Anser brachyrhynchus

10 ex str S Vidablick 1.1 (Håkan Ydregården, PerJonas Andersson). 9 ex rastade på Visingsö 13-20.3 (Rüdiger Kasche m fl). 1 ex Landsjön 24-25.3 (Björn Merckell m fl).

Bläsgås

Anser albifrons

Vår. 10-14 ex rastade Landsjön 1-3.1 (Jan-Erik Henriksson m fl). 1 ex rastade Visingsö 25-26.2 (Anders Staaf, Carina Berg m fl). 5 ex str N Lekeryd 4.3 (Toni Hermansson). 1 ex rastade Habo 4.3 (Sven V Johansson). 4 ex str N Visingsö 11.3 (Martin Widén). 2 ex str N Dala, Lekeryd 12.3 (Johan Wallander). Vid Landsjön rastade 10 ex 12-16.3 (Björn Merckell m fl). 1 ex rastade Svarttorp 14.3 (Johan Claesson). 2 ex rastade Hässlarp, Svarttorp 19-25.3 (Toni Hermansson m fl). **Höst.** 19 ex rastade Lekeryd 24.9 (Toni Hermansson, Peter Berglin). 31 ex rastade Tenhultssjön 3.10 (Magnus Andersson). Som mest sågs 13 ex på Visingsö 5-26.10 (Rüdiger Kasche m fl). 1 ex rastade Landsjön 28.10-9.12 (Björn Merckell m fl). **Genom södra Vättern** sträckte 46 ex 2-22.10.

Grågås

Anser anser

Årets första pulli sågs i år så sent som 2.5 i Tenhult (Jan-Erik Henriksson). **Genom södra Vättern** sträckte 2.830 ex 7.10-15.11 med bästa dag 21.10 ca 1.200 ex (Martin Widén m fl).

Prutgås

Branta bernicla

2 ex str Bjurbäck, Vg 24.5 (Jan-Åke Gustafsson). 100 ex rastade Visingsö 24.5 (Rüdiger Kasche). 150 ex str N Narbäcken 28.5 (Bob Lind). 1 ex stationär Visingsö 15-25.6 (Rüdiger Kasche). 1 ex stationär Visingsö 6-18.10 (Rüdiger Kasche). **Genom södra Vättern** sträckte 242 ex 19.9-21.10 med bästa dag 19.9 172 ex (Anders Åhlund, Peter Berglin).

Vitkindad gås

Branta leucopsis

Vinter. 2 ex rastade Landsjön 1-3.1 (Björn Merckell m fl). 5 ex rastade 9.12 (Anders Berlin) och 4 ex 30.12 (Martin Widén) båda Lyckås, Landsjön.

Visingsö. 1 ex rastade 23.2-5.3 därefter fram till 1.5 sågs ofta rastande antal på 50-300 ex. I slutet av juni börjar åter antalet öka för att under ruggningstiden juli omfatta ca 150 ex. I slutet av oktober var antalet uppe i ca 2.000 ex som under november successivt lämnade ön, obemärkt på våra sträcklokaler där vi registrerar Vättersträcket. Minst 3.029 ex passerade vo under **vårsträcket** 30.4-20.5. Merparten 1.080 ex 7.5 och 1.475 ex 14.5 är imponerande antal men blygsamma i jämförelse med förra årets rekord då Peter Berglin såg 8.625 ex den 13.5.

Genom södra Vättern sträckte 1.974 ex 22.9-2.12 med som mest 555 ex 21.10 (Håkan Ydregården m fl).

[Vitkindad gås x Kanadagås]

Branta leucopsis x canadensis

Det är nu sjunde året som vi har dessa hybridgäss på Visingsö. Som vanligt dyker de upp i mitten av juni (17.6 i år) ruggar med övriga gäss och lämnar ön i slutet av september. 1 ex rastade Lyckås 30.12 (Martin Widén).

Nilgås

Alopochen aegyptiaca

1 ex stationär Rosenlundsfältet 11-13.6 (Henrik Lundqvist samt 45 andra rapportörer). Detta är tredje fyndet i vo.

Nilgås vid take off på Elmiafältet 13.6. Foto: Jan Blomqvist

Gravand

Tadorna tadorna

Visingsö. 1 ex Erstadkärret 5.3 (Martin Widén, Rüdiger Kasche). Högsta antal adulta fåglar 51 ex sågs 25.3 (Rüdiger Kasche, Margareta Andermo). Omkring 20 ungar blev flygga och den sista lämnade ön 31.8 (Rüdiger Kasche).

Bläsand

Anas penelope

Häckning. Tredje året i rad som vi har häckning i Veda våtmark där 1 par fick 7 ungar (Toni Hermansson). **Genom södra Vättern** sträckte 4.500 ex 2.9-24.10 med bästa dag 820 ex 7.10. Några vinterfynd gjordes i januari och december.

[Chilebläsand]

Anas sibilatrix

1 ex Erstadkärret 14-15.6 (Gunnar E Gustafsson, Åke Ankarberg). första fyndet i vo av denna ej spontant förekommande art.

Snatterand

Anas strepera

Glädjande är att det finns 92 rapporter 20.3-26.11. Men trots flera par i lämpliga biotoper under häckningstid flera år i rad verkar den ha svårt att etablera sig som årlig häckfågel. Endast 3 häckningar är konstaterade alla i Erstadkärret åren 2007, 2013 och 2015.

Kricka

Anas crecca

Genom södra Vättern sträckte 2.150 ex 1.8-19.10. Detta är endast 50 mindre än rekordåret 1991 och 1.000 över medel samtidigt lite märkligt då övriga simänder ligger klart under medel. Bästa dag hela 487 ex 5.9 (Gunnar Rosqvist). **Vinter.** Några observationer gjordes av fåglar i januari de flesta i Munksjön. I december sågs 1 ex på Visingsö.

Stjärtand

Anas acuta

Vinter. 1 ex Visingsö hamn 2-26.1 samt 1 ex Erstadkärret 4-26.12 båda (Rüdiger Kasche m fl). **Genom södra Vättern** sträckte blygsamma 330 ex 20.8-29.10 endast 50 % under medel. Bästa dag blev 7.9 med 65 ex (Håkan Ydregården).

Årta

Anas querquedula

Enda fyndet 1 hane i Erstadkärret 16.5 (Rüdiger Kasche, Martin Widén).

Skedand

Anas clypeata

Ingen häckning konstaterad i år. **Genom södra Vättern** noterades endast 12 ex 19.8 och 3.9. Åter ett lågt resultat klart under medel som är 47 ex.

*[Mandarinand]

Aix galericulata

1 hane Veda våtmark, Lekeryd 4.4 (Gunnar Rosqvist). 1 hane Lillån, Huskvarna till och från under tiden 6.4-24.6 (Michael Bergström m fl).

Brunand

Aythya ferina

Vinter. Visingsö hamn 2 ex 2-30.1 (Rüdiger Kasche). Talavid 1 ex 18.1 (Erik Bergman). Huskvarna 2 ex 13-14.2 (Nils-Åke Brännman). Rocksjön 1-8 ex 14-30.12 (Nils-Åke Brännman m fl). Visingsö hamn 1 ex 15-18.2.

Bergand

Aythya marila

Genom södra Vättern sträckte 22 ex 22.9-5.11. Det rastade 1-4 ex i Vättern från 1-15.1. Under december rapporteras 3-12 ex rastande vid Abisko 2 gånger och Rocksjön 3 gånger.

Ejder

Somateria mollissima

15 ex str N Narbäcken 6-14.5 (Martin Widén m fl). 6 ex noterades i södra Vättern 1-17.7 flest vid Vidablick (Håkan Ydregården m fl). 1-3 ex rastade vid Abisko 5-21.10 (Peter Berglin m fl).

Alfågel

Clangula hyemalis

Vättern. Antal rapporter och högsta notering per månad. Januari 25 och 31 ex, februari 7 och 13 ex, mars 4 och 12 ex, april 13 och 12 ex, oktober 3 och 6 ex, november 2 och 6 ex, december 8 och 4 ex. Troligen är inte omsättningen på fåglarna så stor. Däremot är de svårinventerade då de är ganska rörliga, och om det blåser, svåra att upptäckta. Grov skattning ger ca 40-60 ex under första halvåret och 16 ex andra halvåret.

Sjöörrer

Melanitta nigra

Genom södra Vättern sträckte 3.086 ex 1.7-21.11 med bästa dag 460 ex 24.9 (Sven V Johansson, Thomas Fransson m fl). Under januari och december sågs ett 30-tal ex i Vättern.

Svärta

Melanitta fusca

Genom södra Vättern sträckte 1.060 ex 1.7-20.11 bästa dag 2.9 med 100 ex (Håkan Ydregården, PerJonas Andersson). Under januari och december ca 10-15 ex i Vättern.

Salskrake

Mergellus albellus

Det sågs ca 25 ex 1.1-6.5 bl. a 4 ex Landsjön 4.3 och 12.3 (Martin Widén). 10 ex Rocksjön 12-13.3 (Sören Nilsson m fl). 15 ex sågs 8.10-22.12 flest 9 ex Landsjön 23.11 (Björn Merckell).

Småskrake

Mergus serrator

Högtsta antal 30 ex rastade på Visingsö 22.7 (Martin Widén). 29 ex rastade Svedudden, Vg 24.11 (Thomas Fransson). Endast 1 kull med 7 pulli rapporterad från Munkaskog 19.7 (Thomas Fransson).

Vaktel

Coturnix coturnix

1 ex spel Lyckås 28.5 (Gunnar E Gustafson). 1 ex spel Rökinge, Visingsö 1.6 (Rüdiger Kasche). 3 ex spel Kivarp, Gustav Adolf 15-16.6 (Thomas Fransson m fl). 2 ex spel Lindhult, Habo den 5, 17 och 22.6 (Thomas Fransson). 1 ex spel Gullskog, Gustav Adolf 16.6 (Gunnar Rosqvist). 1 ex spel Klerebo, Habo 22.6 (Henrick Blank). 1 ex Drättinge 23.6 (Benny Ekberg). 1 ex spel Skärstad 3.7 (Anders Berlin).

Smådopping

Tachybaptus ruficollis

2-4 ex i Liljeholmskanalen 1.1-25.3, troligen gör någon av dessa fåglar kortare utflykter till Rocsjön och Simsholmen. Åter i Liljeholmskanalen 17.8-30.12. Dessutom 1 ex Huskvarna hamn 13.1 (Jan-Erik Henriksson). 1 ex Gränna hamn 26.2 (Peter Berglin) samt 21.3 (Rüdiger Kasche). 1 ex Stensjön 26.4 (Toni Hermansson).

Gråhakedopping

Podiceps grisegena

6 fynd av 10 fåglar 13.1-12.5. 7 fynd av 8 fåglar 17.9-18.12 alla är gjorda i Vättern.

Svarthakedopping

Podiceps auritus

Häckning-häckförsök. Alvasjön, Hökensås 1 par. Prinssjöarna, Hökensås 4 par. Fredstorp 4 par (2,2,3,1 pulli 11.7 men det är tveksamt om någon blev flygg). Rustorp 2 par. Hässlarp, Lekeryd 2 par (1 unge 27.7).

Björkerydsdammen, Lekeryd 1 par. Veda våtmark, Lekeryd 1 par. Hällestorp 3 par (1 pulli 13.7). Det som rapporterats tyder på ett mycket dåligt häckresultat. **Högsta noteringar** 33 ex 19.10 och 34 ex 12.11 Visingsö (Rüdiger Kasche).

Omsvärmad ung svarthakedopping Hällestorp. Foto: Jan Blomqvist

Storskarv

Phalacrocorax

Genom södra Vättern sträckte 2.811 ex 16.7-16.12. Flest 250 ex 18.9. I Landsjön 80 ex 2.1 (Björn Merkell). I Vättern ca 25 i januari och i december som mest 144 ex utanför Gränna 17.12 (Martin Widén).

Rördrom

Botaurus stellaris

1 ex Rocksjön 15.2 (Gunnar Rosqvist m fl). 1 ex Landsjön 25.3-14.7 (Kristoffer Lager m fl). 1 ex Åsaviken, Ören 2.5 och 26.5 (Per-eric Svahn och Martin Oomen).

***Ägretthäger**

Egretta alba

1 ex ses vid Rocksjön och Talavid 22.4 (Margareta Andermo m fl). 1 ex Landsjön 12-21.5 (Martin Widén m fl).

Bivråk

Pernis apivorus

Första. Ett ex 29.4 Hovslätt (Fredrik Litsgård) nästa sågs i Fagerhult, Vg och Tenhult 13.5 (Thomas Fransson, Magnus Andersson). **Sista** fåglarna sågs i Stensjön 1 ex och Tenhult 3 ex 25.9 (Toni Hermansson och Magnus Andersson).

***Svartvingad glada**

Elanus caeruleus

En fågel sågs från tornet på Komosse 23.4 precis innanför länsgränsen. Fågeln rastade en knapp timma innan den försvann för Daniel Gustafsson. Denna fågel bedöms även ha setts på Orust, Bohuslän 12.4. Detta är alltså tredje gången arten och denna individ ses i vo. Tidigare besök gjordes 21-24.4 2012 och 5.6 2015 Även fyndet från Skånum, Vg 2013 bedömer RK vara samma fågel.

***Brun glada**

Milvus migrans

1 ex 3k+ Örserum 15.4 samt 1 ex 2k+ Ören 20.6 (Martin Oomen). 1 ad str N Margretholm, Vg 14.7 samt 1 ex Hovslätt båda (Fredrik Litsgård). 1 ex Stora Hallebo, Vg 15.8 Lage Johansson.

Röd glada

Milvus milvus

Under tiden 2.3-10.9 finns 102 rapporter. Ännu har ingen häckning konstaterats. Det närmsta man kommer är 2 ad och 3 yngre fåglar födosökande vid Rogberga 9.7 (Hans Lööf).

Havsörn

Haliaeetus albicilla

Rapporterna fortsätter att öka och är nu nästan 200. Örnar i alla åldrar men ingen känd häckning i vo. Av de 6-7 kända paren i länet fick 5 par ut 7 ungar.

Brun kärrhök

Circus aeruginosus

Första och sista. 1 ex Landsjön 25.3 (Kristoffer Lager, Fredrik Litsgård). 1 1k fågel Landsjön 7.10 (Krister Olsson, Karl-Gunnar Rehn).

Häckning. Endast rapporterad från Stråken, Mullsjö (Gunnar Hurtig). Tenhultssjön (Magnus Andersson). Landsjön (Björn Merckell).

Blå kärrhök

Circus cyaneus

Uppträdde i mindre antal på Visingsö under januari-mars liksom under hösten och sista fågeln lämnade redan 9.12. Normalt brukar några par övervintra på ön. Kanske ett utfall av mycket regn med blöta åkrar till följd. Ovanligt är också hela 6 observationer i maj, 3 i juni och 1 i juli. Flertalet av dessa var honor. För övrigt ett normalt uppträdande i vo.

***Stäpphök**

Circus macrourus

1 ad hane sträckte mot S Kråkhult, Aranäs 2.9 (Magnus Blom). 1 2k hane Visingsö 7.9 (Rüdiger Kasche). Dessa är fynd 13 och 14 i vo.

***Ängshök**

Circus pygargus

1 ad hane sträckte förbi Känekulla, Habo 1.8 (Anders Albertsson).

Fjällvråk

Buteo lagopus

På Visingsö övervinttrade som brukligt 7-10 ex (Rüdiger Kasche m fl). En ovanligt tidigt S sträckande ex sågs i Hovslätt 19.8 (Fredrik Litsgård).

Kungsörn

Aquila chrysaetos

I länet fanns 4 revir, 3 par häckade och fick ut 2 ungar men tyvärr misslyckades paret i vo med häckningen av okänd anledning.

Fiskgjuse

Pandion haliaetus

Tidigaste ankomstdag slogs med 11 dagar då en N sträckande fågel passerade Tranebo 13.3 (Håkan Ydregården). Tre sena fynd är 1 ex Källekulla, Vg 6.10 (Jan-Åke Gustafsson). 1 ex Tenhult 8.10 (Magnus Andersson och Hans Lööf). 1 ex Mullsjö, 9.10 (Gunnar Hurtig). För övrig förekomst se inventering av Fiskgjuse i Fåglar i södra Vätterbygden 1-2018.

Tornfalk

Falco tinnunculus

På senare år har en mycket glädjande ökning av häckande par skett i vo. Nu har vi ca 15 revir som i år gett minst 30 flygga ungar.

***Aftonfalk**

Falco vespertinus

1 2K+ hona passerade Hägeberg 26.5 (Magnus Lundström). 1 2K hane sträckande mot NO vid Rocksjön 10.6 (Fredrik Litsgård).

Lärkfalk

Falco subbuteo

Första och sista obs. 1 ex Kleven 7.5 (Martin Widén). 1 ex 27.9 Tenhult 27.9 (Magnus Andersson).

Pilgrimsfalk

Falco peregrinus

Tre kända revir i vo. I två av bona ringmärktes 2+2 ungar som alla nådde flygg ålder.

Vattenrall

Rallus aquaticus

Vinter. 1 ex Stolpen, Tenhult 8.1 (Magnus Andersson). 2 ex Simsholmskanalen, Rocksjön 16.1-19.2 (Jan Blomqvist m fl).

Småfläckig sumphöna

Porzana porzana

1 ex spel Dungen, Landsjön 1.5 samt 1 1k fågel ringmärktes 21.9 båda (Jan-Erik Henriksson).

Kornknarr

Crex crex

1 spelande ex Berghem, Skärstad 11-13.6 (Martin Widén m fl). 1 ex Rönäs, Visingsö (Susanne Berglund).

Rörhöna

Gallinula chloropus

Januari. Liljeholmskanalen 2, Simsholmen 2, Rocksjöan 2.

December. Huskvarna Stampabron 1 ex, Liljeholmskanalen 1 ex, Rocksjöån 1 ex och Simsholmen 1 ex.

Sothöna

Fulica atra

I södra Vättern rastade omkring 1.000 ex i januari och 600 ex i december.

Trana

Grus grus

Första och sista obs. Roestorpagölen 2 ex 2.3 och 1.369 ex str S Ramsjön 3.10 båda obsarna (Toni Hermansson). Troligen dåligt häckresultat endast 3 ungar är rapporterade.

Strandskata

Haematopus ostralegus

Genom södra Vättern sträckte 596 ex 16.7-30.9 med flest 175 ex 20.8 (PerJonas Andersson, Håkan Ydregården). Endast 5 häckningar rapporterade, fyra ungar i urban miljö och endast en från Visingsö i jordbruksmark. Det verkar som en ganska god och ännu stabil stam är utsatta för ett hårt tryck. Se även kommentar under storspov.

Svartbent strandpipare i Erstadkärret. Foto: Martin Widén

Skärfläcka

Recurvirostra avosetta

1 ex rastade Erstadkärret 1-2.4 (Rüdiger Kasche m fl).

***Svartbent strandpipare**

Charadrius alexandrinus

1 2k+ hane rastade i Erstadkärret 18-20.8 (Rüdiger Kasche samt ytterligare 12 rapportörer). Detta är första fyndet i länet.

Kustpipare

Pluvialis squatarola

Visingsö. Omkring 55 rastade och ca 100 sågs på S sträck 22.6-3.10.

Genom södra Vättern sträckte 77 ex 29.7-23.9 med bästa dag 22 ex 30.7.

Tofsvipa

Vanellus vanellus

Första och sista obs. 2 ex rastade vid Ulfstorp 18.2 (Johan Claesson). 2 ex födosökte Rökinge, Visingsö 20.11 (Rüdiger Kasche).

Kustsnäppa

Calidris canutus

På Visingsö rastade ca 25 ex under tiden 19.7-2.9.

Genom södra Vättern sträckte 95 ex 16.7-23.9 med bästa dag 29.7 43 ex.

Spovsnäppa

Calidris ferruginea

Erstadkärret. Troligen rastade minst 30-40 ex under tiden 16.6-19.8 med högsta dagssumma 20 ex 19.7 (Jörgen Hansson).

Sandlöpare

Calidris alba

Visingsö. 1 ex 29-30.7 (Rüdiger Kasche m fl). 2 str 5.8 (Martin Widén m fl). 1-2 ex 8.8 Rüdiger Kasche m fl). 1 ex 30.8 (Åke Ankarberg).

Liljeholmen Vätterstranden. 1 ex 27.7 (Gunnar Rosqvist m fl). 1 ex 31.8-1.9 (Gunnar Rosqvist m fl). 2 ex 6.9 (Bo Ahnström m fl).

*Skärsnäppa

Calidris maritima

Ett ex födosökte norra udden, Visingsö 10.10 (Björn Merckell, Rüdiger Kasche). 12:e fyndet i vo.

Kärrensäppa

Calidris alpina

Visingsö. Två rekordtidiga ex rastade i Erstadkärret 1.4 (Rüdiger Kasche). Under maj rastade ca 75 ex. juni ca 25, under juli betydligt fler med högsta dagssumman 170 ad den 22.7 (Martin Widén). Under augusti torkade Erstadkärret ut så dagssummorna kom sällan upp över 20 fåglar, detta gäller även under september. **Genom södra Vättern** sträckte 705 ex 21.7-30.9 bästa dag 93 ex 30.9.

Dvärgbeckasin

Lymnocyptes minimus

Landsjön. **Vår** 1 ex sågs 28.3, 20.4, 22.4 och 29-30.4. **Höst** 1 ex 5.10, 1 ex 10.10, 2 ex 19.10 och 1 ex 4.11. Vid Kortgölen, Månsarp sågs 1 ex 20.4 (Gunnar E Gustafsson).

Rödspov

Limosa limosa

1 ex Erstadkärret 6.5 (Åke Ankarberg). 1 ex Erstadkärret 25.6 (Rüdiger Kasche).

Myrspov

Limosa lapponica

Kleven 175 N str 6.5 (Bob Lind) och 8 ex 14.5 (Håkan Ydregården).

Visingsö. Ett tidigt ex 28.3 (Åke Ankarberg, Rüdiger Kasche). En hane rastade Erstadkärret 25-27.6 Från 6.7-28.8 sågs det i stort sett dagligen någon/några få rastande eller S str fåglar. **Genom södra Vättern** sträckte 448 ex 11.7-17.9. bästa dag 29.7 111 ex (Håkan Ydregården).

Småspov

Numenius phaeopus

Genom södra Vättern sträckte 33 ex 9.7-4.9. Vid Hovslätt sågs 27 ex 28.7 (Fredrik Litsgård).

Storspov

Numenius arquata

Arten finns rapporterad som par i lämplig häckmiljö på ett flertal lokaler på fastlandet men inga ungar är rapporterade. Vissa av lokalerna kan vara svåra att följa upp häckresultat på men inte heller de ca 25 välbevakade paren på Visingsö har resulterat i någon föryngring. Ett mönster som även syns hos tofsvipor och strandkator som verkar ha allt svårare att hinna med häckningen före de allt tidigare vallskördarna. **Första och sista obs.** 3 ex 15.3 och 1 ex 23.9 båda Visingsö (Rüdiger Kasche). **Större antal** 65 och 55 ex flertalet retursträckande honor sågs på Visingsö 26-27.7 (Åke Ankarberg). **Genom södra Vättern** sträckte 72 ex 20.6-4.9 med bästa dag 15 ex 20.6.

***Dammsnäppa**

Tringa stagnatilis

1 ex rastade i Erstadkärret 5.7 (Rüdiger Kasche).

Detta är sjätte fyndet i vo.

Roskarl

Arenaria interpres

1 ex rastade 16.5 (Rüdiger Kasche, Martin Widén). 1 ex rastade 24.5 (Rüdiger Kasche). 1 ex rastade 10.8 (Rüdiger Kasche). 1 ex rastade 19.8 (Martin Widén m fl). 2 ad str 20.8 (Rüdiger Kasche). 2 1k str 27.8 (Rüdiger Kasche). 1 1k rastade 28.8 (Rüdiger Kasche). Samtliga observationer gjorda på norra delen av Visingsö.

Smalnäbbad simsnäppa

Phalaropus lobatus

1 ex rastade i Erstadkärret 14.6 (Åke Ankarberg, Gunnar E Gustafsson).

***Kustlabb**

Stercorarius parasiticus

1 mörk fas str N Narbäcken, Vättern 6.5 (Bob Lind). 1 ex mörk fas str N Narbäcken, Vättern 21.5 (Martin Widén, Per Sjöstrand). 4 1k str S Munkaskog, Habo 23.8 (Sven V Johansson, Thomas Fransson). Håkan Ydregården såg dessa vid Vidablick samt ytterligare 2 1k fåglar som var stationära. 1-41k fåglar sågs Munkaskog - Abisko 27.8 (Sven V Johansson, Stefan Claesson m fl). 3 ex födosökte vid Talavid, Vättern 28.8 (Gunnar Rosqvist). 1 1k passerade Vidablick 7.9 och 9.9 (Håkan Ydregården).

*Fjällabb

Stercorarius pomarinus

1 ex ljus fas (Fredrik Litsgård m fl) och 1 ex mörk fas (Jan- Erik Henriksson m fl) båda Abisko 27.8.

Dvärgmås

Hydrocoloeus minutus

Två ad Landsjön 6.5 och 8.5 (Peter Berglin m fl). 1 ad Visingsö 28.5 (Rüdiger Kasche). På Visingsö rastar numera allt mindre antal som mest endast 37 ex i varierande åldrar så gott som dagligen 17.6-19.8 (Martin Widén). **Genom södra Vättern** sträckte 16 ex 16.7-22.10 (PerJonas Andersson m fl).

*Tärnmås

Xema sabini

En vacker ad Tärnmås i sommardräkt rastade 21.8 och sågs ca 2 timmar vid Vätterstranden utanför Jönköpings resecentrum. Klockan 13.25 fick upptäckaren Jörgen Hansson och många medskådare se fågeln ta höjd och sträcka mot söder, kl. 15.27 ses den av Roger Ahlman i Kävsjön och kl. 17.20 passerar den Jonas Starck vid Bolmen. Det tyder på jämn fart på ca 38km/t. Detta är andra fyndet i länet det första var 1 lk fågel som str S Abisko 15.9 1997 (Björn Merckell).

Skrattmås

Chroicocephalus ridibundus

Genom södra Vättern sträckte 4.830 ex 17.6-4.11 med bästa dag 780 ex 18.7 (Håkan Ydregården). Om man inkluderar Martin Widéns sträcksiffror från Gränna den 18.7 så sträckte ytterligare 1.630 ex och 400 ex den 17.7. Gränna ingår inte i lokalerna för räkning av Vättersträcket. Vinterfynden är fåtaliga och rapporterade ungar är ännu färre.

Silltrut

Larus fuscus

Ett ex Kleven 6.5 (Bob Lind). 1 ad Visingsö 20.7 (Rüdiger Kasche). 1 1K Jönköping 28.7 (Peter Berglin).

Skräntärna

Hydroprogne caspia

Från 27 maj till 5 augusti har det gjorts 8 fynd av 13 fåglar samtliga har setts på norra delen av Visingsö (Rüdiger Kasche, Martin Widén m fl).

Svarttärna

Chlidonias niger

1 ex 1k Visingsö 11.8 (Björn Merzell). 1 ex Vidablick 18.8 (Håkan Ydregården). Troligen samma 2 ex som sågs morgon och kväll vid Abisko 27.8 (Jan-Erik Henriksson m fl). 1 1k Visingsö 10.9 (Martin Widén).

Silvertärna

Sterna paradisaea

Vårsträck. Kleven 1.073 ex 30.4, 430 ex 6.5, 161 ex 7.5 (Martin Widén, Bob Lind). Läs gärna Martins kommentarer om rekordsträcket på Artportalen 30.4. Visingsö 30 ex 1.5 och 350 ex 6.5 (Martin Widén, Rüdiger Kasche). **Genom södra Vättern** sträckte 47 ex 21.7-8.8 bästa dag 31 ex i en artren flock 27.7 (Håkan Ydregården).

Fisktärna

Sterna hirundo

Första och sista obs 1 ex Visingsö 14.4. (Martin Widén, Rüdiger Kasche). 2 ex Jönköping 12.9 (Rüdiger Kasche). **Genom södra Vättern** sträckte 997 ex 9.7-12.9 bästa dag 166 ex 8.8 (PerJonas Andersson, Håkan Ydregården).

*Turturduva

Streptopelia turtur

Ett ex rastade en kort stund vid Tranebo 14.5 (PerJonas Andersson).

Gök

Cuculus canorus

Första och sista obs. 1 ex Lovsjön 7.5 (Jarl Strömbom). 1 1k Röttle 14.8 Magnus Karlsson).

Berguv

Bubo bubo

1 ex sågs Björkerydsdammen 14.4 (Johan Wallander). Vid Rocksjön observerades 1 ex 25.10 och 11.11 (Gunnar Rosqvist, Thomas Karlsson m fl). Endast en känd häckning i vo som fick ut 2 flygga ungar.

***Hökuggla**

Sumia ulula

1 ex Svedbromossen, Hökensås 1 och 8.1 (Lena Bratt, Sara Andler). 1 ex Mohemmet Hökensås 6.1 (Sven V Johansson). Hökugglan jagar ju på stora områden så med 1.5 km avstånd är det kanske troligt att det är samma fågel. 1 ex Tuveboområdet 2.1-13.2 (Sven V Johansson m fl). 1 ex även den med stort jaktområde Liljebovägen - S parkeringen Dumme mosse 3-29.1 (Peter Berglin, Björn Merkell m fl). 1 ex Tykås, Bottnaryd 14.2 (Claes-Göran Ahlgren). 1 ex Grimsö, Dumme mosse 4.11 (Leif Thörne m fl). 1 ex Källebacken, Vg 2.12 (Örjan Wennman).

Jorduggla

Asio flammeus

Det finns 26 rapporter av 1-3 ex på norra halvan av Visingsö under tiden 13.1-17.5. Men när man läser Rüdiger Kasches kommentar på Ap den 18.4 ”detta är tredje slagna i år” kan man fundera över vad det verkliga antalet är. Det finns 10 observationer av 1 ex 20.8-29.11. i samma område (Rüdiger Kasche m fl).

Pärluggla

Aegolius funerus

Konungsö mosse 3 ex 21.1 (Magnus Andersson). Hacklasbo 1 ex 30.1 (Gunnar E Gustafsson) och 12.3 (Per-erik Svahn). Ubbarp 1 ex 6.2 (Hans Lööf). Margretheholm, Vg 1 ex 14.2 (Gunnar Hurtig). Tunabo 2 ex 11.3 (Daniel Gustafsson). Olsbovägen mellan Liljebo-Gunnarsö finns 14 rapporter under tiden 26.2-25.3 med som mest 4 ex 25.3 (Jan-Erik Henriksson).

Nattskärra

Caprimulgus europaeus

Första och sista obs. 1 ex Konungsö mosse 20.5 (Magnus Andersson). 1 ex trafikdödad Trånghalla 28.8 (Henrik Lundqvist). Kommunvis fördelning av spelande hanar Jönköping 50, Habo 5, Mullsjö 4.

Tornseglare

Apus apus

Första och sista obs. Flera fynd 7.5. 1 ex Dala 9.9 (Johan Wallander).

Kungsfiskare

Alcedo atthis

Det märks att vi haft ytterligare en för arten gynnsam vinter för antal rapporter har ökat från 151 till årets 230 rapporter. Inga häckningar är rapporterade men troligen rör det sig om 5-10 i vo. Vår säkraste och mest lättskådade kungsfiskarlokal är broarna i Rocksjöområdet där man kunnat se 2 av dessa små juveler från 14.10 2016 till 16.3 åter på lokalen 11.9-31.12. Frågan är bara var de varit under mellantiden.

***Biätare**

Merops apiaster

1 ex rastade 10 min Åsa gård, Norrahammar 14.5 (Bob Lind).

Detta är femte fyndet i vo.

Härfågel

Upupa epops

1 ex spelade Ed, Visingsö 22.5 (Martin Widén). 1 ex Asby, Visingsö 24.6 (gnm Rüdiger Kasche).

Sånglärka

Alauda arvensis.

Första och sista obs. Några övervintrade på Visingsö de första nyanlända sågs den 15.2 på flera ställen. Sista 2 ex sågs på Visingsö 16.11 (Rüdiger Kasche).

Backsvala

Riparia riparia

Första och sista obs. 1 ex Landsjön 26.4 (Björn Merzell, Anders Berlin). 1 ex Erstadkärret 12.9 (Rüdiger Kasche).

Ladusvala

Hirundo rustica

Första och sista obs. 1 ex Rocksjön 16.4 (Peter Berglin). 1 ex Habo 17.10 (Thomas Fransson).

***Rostgumpsvala**

Cecropis daurica

1 ex rastade Landsjön 11.5 (Martin Widén m fl). Detta är andra fyndet i vo.

Hussvala

Delichon urbicum

1 ex Barnarpssjön 25.4 (Peter Berglin). 1 ex Habo 7.10 (Anders Åhlund).

Rödstrupig piplärka

Anthus cervinus

Endast rapporterad från Visingsö 6 ex 12-17.5 (Martin Widén, Rüdiger Kasche) och 4 ex 12-21.9 (Åke Ankarberg, Rüdiger Kasche).

Skärpiplärka

Anthus petrosus

Ses främst på Visingsö. **Vår** 10-15 ex 17-30.3 och ca 20 ex 1-27.4. **Höst** 20-25 ex 9-29.9, ca 15 ex 4.10-4.11 (Rüdiger Kasche, Martin Widén m fl). Övriga höstfynd 1 ex Gränna hamn, 7 ex Abisko och Vätterstranden, 1 ex Svedudden, Vg.

Forsärla

Motacilla cinerea

Vinterfynd. 1 ex Oset, Huskvarna 1.1 (Björn Merzell). 1 ex Simsholmen, Munksjön 14.1-26.2 (Gunnar Rosqvist). **Häckning.** Man kan säga att arten är väl spridd i vo men hur många revir det finns överlåter jag på läsaren att själv göra sin egen bedömning av rapporterna på Artportalen.

Sädesärla

Motacilla alba

Första och sista obs. 1 ex Visingsö 18.3 (Peter Berglin). 1 ex Svedudden, Vg 24.11 (Thomas Fransson).

Strömstare

Cinclus cinclus

Januari. Jönköping 11 ex, Habo 5 ex, Mullsjö 2 ex. **December.** Jönköping 4 ex, Habo 1 ex, Mullsjö 1 ex. Konstaterade och troliga **häckningar.** Jönköping Tabergsåån minst 2, Sandserydsån 1, Västra Jära 1, Dunkehallaån 2, Röttleån 2. **Habo** Spinnat 1. **Mullsjö** Nykvarn 1 och Ryfors troligen 2.

Ringtrast

Turdus torquatus

Minst 25 ex såg i vo 3.4-13.5 (Jan-Erik Henriksson, Martin Widén m fl).

Gräshoppsångare

Locustella naevia

Landsjön. Den första hördes 13.5 troligen fanns 4 fåglar i området däribland en hane som märktes 10.6 och som senare kontrollerades tillsammans med en hona med ruvfläck 14.7. Från 12-19.8 ringmärktes ytterligare 3 ex (Jan-Erik Henriksson). I övrigt hördes 2 ex Uppgränna 20.5 (Bob Lind). 1 ex Rocksjön 3.6 och 7.6 (Peter Berglin och Fredrik Litsgård). 1 ex Siringe, Skärstad 11.6 och 13.6 (Martin Widén och Björn Merzell).

*Busksångare

Acrocephalus dumetorum

1 sjungande hane Bråneryd, Huskvarna 6-25.6 (Peter Berglin, Thomas Rostedt m fl det finns 66 rapporter inlagda). Häckning kan inte uteslutas då 2 fåglar sågs smyga omkring i undervegetationen detta noterat av oberoende observatörer. Detta är sjätte fyndet i vo.

Busksångare vid Bråneryd. Foto: Jan Blomqvist

Kärrsångare

Acrocephalus palustris

Första och sista obs. 1 ex Tunnersta, Visingsö 13.5 (Åke Ankarberg). 1 ex ringmärkt Landsjön 2.9 (Jan-Erik Henriksson).

Trastsångare

Acrocephalus arundinaceus

1 ex Landsjön 24.5 (Harald Wigstrand). 1 ex Åsaviken, Ören 26-27.5 (Martin Oomen). 1 ex Racksjön 26.5 (Fredrik Litsgård m fl). 1 ex Landsjön 26.5-14.6 (Johan Claesson m fl). 1 ex Förnäsbron, Bunn 2.6 (Mats o Gunnel Thorin). 1 ex Åsaviken, Ören 17-22.7 (Martin Oomen). 1 ex Klerebo, Bankeryd 21.7 (Henrik Blank). 1 1K fågel ringmärktes 30.7 och 1 1K 19.8 i Landsjön (Jan-Erik Henriksson).

***Tajgasångare**

Phylloscopus inornatus

1 ex Dala, Lekeryd 30.9 (Johan Wallander). Detta är nionde fyndet i vo.

Gransångare

Phylloscopus collybita

Första och sista obs. Ett ovanligt tidigt ex i Racksjön 17.3 (Lena Hjälmmåker). 1 ex Racksjön 21.10 (Nils-Åke Brännman). Två vinterfynd 1 ex Munkaskog 2.12 (Sven V Johansson). 1 ex Liljeholmskanalen 30.12 (Edvin Klein, Musse Björklund).

Lövsångare

Phylloscopus trochilus

Första och sista obs. 1 ex Dala, Lekeryd 13.4 (Johan Wallander). 1 ex Rosenlund 7.10 (Gunnar Rosqvist).

***Brandkronad kungsfågel**

Regulus ignicapilla

1 ex Barnarpssjön 29.4 (Thomas Rostedt). 1 ex Bråneryd, Huskvarna 18-19.6 (Thomas Rostedt m fl). 1 ex Sjögarp, Habo 29.11 (Thomas Fransson, Marina Hannus). Fynd 13-15.

Näktergal

Luscinia luscinia

Senaste årens tillbakagång tyder på att vi kanske inte längre kan räkna denna trevliga nattsångare som årsvis förekommande i vo. Enda fyndet i år är nämligen endast en tillfälligt rastande fågel Ed, Visingsö 20.5 (Rüdiger Kasche m fl).

Blåhake

Luscinia svecica

1 ex Erstadkärret 16.5 (Rüdiger Kasche, Martin Widén). 1 ex Riddersbergsdammen 22.5 (Thomas Rostedt).

Svart rödstjärt

Phoenicurus ochruros

Första och sista. Jönköpings hamn 1 ex 30-31.3 (Gunnar Rosqvist m fl).
Fortunagatan, Jönköping 1 ad hane med 1-2 1K fågel 3.6-20.9 (Peter Berglin).

Rödstjärt

Phoenicurus phoenicurus

Förta och sista obs. 1 ex Taberg 3.5 (Gunnar E Gustafsson). 1 ex Visingsö 4.10 (Rüdiger Kasche).

Stenskvätta

Oenanthe oenanthe

1 ex Kleven 1.4 (Martin Widén). 1 ex Ramsjön 6.10 (Toni Hermansson).

Mindre flugsnappare

Ficedula parva

1 ex Kleven 13.5 (Martin Widén). 1 ex Stensjön 16.5 (Toni Hermansson). 1 ex Stora kärrs bokskog, Habo 16-28.5 (Sven V Johansson m fl). 1 ex Härrängen, Visingsö 21.5 (Rüdiger Kasche). 1 ex Nyckelås, Mullsjö 1.6 (Nils-Åke Gustafsson). 1 ex Ekskogen, Visingsö 4.6 och 6.6 (Håkan Åberg och Åke Ankarberg). 1 ex Strömsberg 4-14.6 (Lennart Pettersson m fl). 1 ex Röttle 23-27.6 (Anders Berlin m fl). 1 ex Taberg 23.8 (Gunnar E Gustafsson).

Svartvit flugsnappare

Ficedula hypoleuca

1 ex Jordbron 27.4 (Daniel Gustafsson). 1 ex Tranebo 10.9 (Leif Thörne).

Skäggmes

Panurus biarmicus

Landsjön. Fåglar har funnits i vassarna under hela året. Det finns 85 rapporter om 1- 20 ex. Häckning har konstaterats och 20 fåglar har blivit ringmärkta. För övrigt har 1 ex hörts i Rocksjön 26.5 (Johan Claesson) och 1 1K fågel sågs på Visingsö flygfält 22.10 (Martin Widén).

Sommargylling

Oriolus oriolus

En fågel hördes vid Strandängen 14.6 (Jens Mattsson).

Törnskata

Lanius collurio

Första och sista obs. 1 ex Landsjön 13.5 (Johan Claesson, Jan-Erik Henriksson). 1 1K Tranebo 13.9 (Jan Blomqvist).

Varfågel

Lanius excubitor

Visar här endast fyndbilden från en av de mer välbesökta fyndplatserna. Tranebo 1 ex 1.1-30.4 och 3.11-25.12. Ett intressant fynd gjordes i Ryfors, Vg 29.5 (Jan-Åke Gustafsson) och ett tidigt höstfynd från Hovslätt 16.9 (Fredrik Litsgård).

Råka

Corvus frugilegus

De två kolonierna vid Säby och Kumlaby är stabila med mins 100 par. **Höga noteringar.** Visingsö 250 ex 15.1 och lika många 24.11 (Rüdiger Kasche). 100 ex str S Sjogarp, Habo 17.10 Thomas Fransson).

Bändelkorsnäbb

Loxia leucoptera

Ekskogen Visingsö 2 ex 30.1 (Rüdiger Kasche). Abisko 1 ex lockläte 3.10 (Gunnar Rosqvist). Lockebo vid Råslätt 4 ex 27.11 (Erik Salmonsson). Östra kyrkogården 1 hane 2 honor 23-31.12 (Gunnar Rosqvist, Peter Berglin m fl).

Rosenfink

Carpodacus erythrinus

Första sågs i Landsjön 16.5 (Björn Merzell). Sista Landsjön 22.7 (Jan-Erik Henriksson). Liknande fyndbild som sista åren 37 rapporter med tyngdpunkt på Landsjön, Röttle, Gränna och Girabäcken.

Tallbit

Pinicola enucleator

En röd och fin hane lyckades Ingvar Selse mata in på sin fågelmatning i Grästorps 22-23.10, vilket glädde många. 1 ex förbiflygande Barnarp 27.10 (Magnus Andersson). 1 ex hördes Hovslätt 9.11 (Fredrik Litsgård).

Lappspurv

Calcarius lapponicus

Endast observerad på Visingsö och i stort sett alla på norra delen Från 8.1-27.3 är den observerad 14 dagar med totalt ca 20 ex. Från 23.9-5.11 observerad 8 dagar totalt ca 10 fåglar (Rüdiger Kasche m fl).

Snöspurv

Plectrophenax nivalis

Visingsö har övervägande del 31 av observationerna 15.1-6.4. Fågarna är rörliga över stora områden och troligen är inte omsättningen så stor. Fågarna uppträder i små flockar som ibland uppgår till ett 25-talet ex. **Höst** 15.9-30.12 finns det 26 observationer på ön liknande förhållanden som på våren men något färre fåglar. På fastlandet finns 5 rapporter om 3 ex.

En drillsnäppa sågs rekordsent 2017 dock inte denna fågel. Se nedan. Foto: Jan Blomqvist

Fenologi 1911-2017

Jan Blomqvist

Eller som vi i dagligt tal säger ”när anländer fåglarna på våren och när försvinner de på hösten från verksamhetsområdet”. Det senare upplever åtminstone jag som vanskeligare att komma ihåg att notera. Ibland är det ju också omöjligt att veta om en smålom i februari (en månad tidigare än normal ankomst) är en övervintrare i Vättern eller en rekordtidig vårflyttare. Denna problematik gäller för flera arter som regelbundet övervintrar gynnsamma år. Några av dessa arter med möjlig övervintring och tidiga fynddata har markerats med * i fenologilistan från och med 2016 och ett senare datum, mer troligt för en flyttande fågel har använts (se inledning nästa stycke). Även en felaktig artbestämning kan ställa till i statistiken under lång tid t ex felbestämning av ängs- och trädpiplärka eller felaktig lätesbestämning av mindre hackspett som är en stannfågel och göktyta som är en genuin flyttfågel.

På klubbens hemsida under fliken LISTOR, Fenologi, hittar man det historiska materialet för ankomstdatum för 52 arter. Av de 38 arter som vi följer i tabellen nedan avviker i år nedanstående från det normala. Normal ankomsttid står för den period en art brukar noteras som första datum sammanvägt under en längre tidsperiod. Här nedan har jämförts mot första datumet i spannet för tidigare än normalt och sista för senare än normalt. Första och sista datum i tabellen nedan kan i några fall innehålla + tecken samt en siffra som talar om att arten detta datum setts x antal gånger tidigare angivet år. Vill man t ex se första året göken sågs den 25.4 söker man på vår **hemsida** fliken **fenologi** börjar med att söka genom åren 1997-2010 o s v och finner att det var 2004

Rekordtidiga.

Fiskgjuse 11 dagar.

Rekårsena.

Drillsnäppa 2 dagar.

Tidigare än normalt

Bivråk 2 dagar, tofsvipa 7, morkulls 6, storspov 5, skogssnäppa 6, fisktärna 1, taltrast 3, gransångare 14, lövsångare 2 dagar.

Senare än normalt

Gök 2 dagar, trädpiplärka 3, rödstjärt 5, buskskvätta 1, rörsångare 1, ärtsångare 2, trädgårdssångare 3, grönsångare 4, svartvit flugsnappare 2 dagar.

Första och sista datum i Södra Vätterbygden för ett antal fågelarter

Art	Tidigaste datum	Normal ankomst	Övervintrar	Senaste datum
Gravand	24.2.1998	5-15.3	Enstaka	2.11.2000
Bivråk	20.4.1994	1-10.5	Nej	2.10.2007
Fiskgjuse	13.3.2017	25-31.3	Nej	27.10.2006
Trana	9.2.1992	1-15.3	Två	31.12.1984+1
Strandskata	5.3.1967	10-20.3	Nej	15.11.1969
Ljungpipare	19.2.2014	10-20.3	Enstaka	31.12.2006
Tofsvipa	-	25.2-10.3	Enstaka	25.12.2011
Enkelbeckasin	2.3.2012	10-25.3	Nej	31.12.2006
Morkulla	29.2.2008	10-20.3	Enstaka	31.12.2000
Storspov	5.3.1961	20-31.3	Nej	1.11.1980
Skogssnäppa	16.3.2012	25-31.3	Nej	23.10.2002
Grönbena	13.4.2016	18-22.4	Nej	8.10.1995
Drillsnäppa	24.3.1993	10-25.4	Nej	15.10.2017
Fisktärna	3.4.2005	15-25.4	Nej	23.10.2011+1
Gök	25.4.2011+1	1-5.5	Nej	22.10.2006
Tornseglare	19.4.2013	1-8.5	Nej	7.11.1984
Göktyta	11.4.2012	20-25.4	Nej	9.9.2013
Sånglärka	-	15.2-5.3	Ofta	
Backsvala	10.4.2016	20-30.4	Nej	10.10.1971
Ladusvala	30.3.2015+1	10-20.4	Nej	9.11.1977
Hussvala	30.3.1956	20-25.4	Nej	12.11.2000
Trädpiplärka	20.3.2000	15-20.4	Nej	5.11.1995
Sädesärta	-	18-25.3	Flera	11.12.2001
Rödstjärt	12.4.2014	20-28.4	Nej	31.10.2009
Buskskvätta	18.4.1964	20-28.4	Nej	14.10.2012
Stenskvätta	28.3.2010	1-10.4	Nej	8.11.2014
Taltrast	7.3.1912	15-25.3	Enstaka	27.12.2009
Sävsångare	24.4.2011	1-5.5	Nej	31.10.2003

Rörsångare	22.4.2011	25-30.4	Nej	28.11.1982
Härmsångare	6.5.2004	10-20.5	Nej	1.9.2002
Ärtsångare	22.4.2014	25-30.4	Nej	10.12.2000
Törnsångare	27.4.2009	1-10.5	Nej	30.9.2003
Trädgårdssångare	28.4.2008	1-10.5	Nej	29.10.1966
Grönsångare	16.4.2007	20-25.4	Nej	8.9.1986
Gransångare	14.3.2014	1-10.4	Enstaka	29.11.1998
Lövsångare	31.3.1978	15-20.4	Nej	26-10 2014
Svartvit flugsnappare	5.4.1967	15-25.4	Nej	21.9.1990
Törnskata	2.5.2004	5-15.5	Nej	26.9.1998

Sträckande strandkator i kvällsljus är en vanlig syn under höststräcket genom Vättern. Foto: Jan Blomqvist

Sjöfågelsträcket genom södra Vättern 2017

Jan Blomqvist

Totalt har vi följt sjöfågelsträcket genom södra Vättern i 28 år. Det är främst Vidablick och Abisko som är huvudlokaler under dessa år men om man kan utesluta dubbelräkning från mycket närbelägna lokaler har dessa inkluderats. Detta ger ju inte alltid en rättvisande bild av Vättersträcket som helhet men det gör statistiken jämförbar över tid. Dessa räkningar har resulterat i hela 736.827 bokförda fåglar som ger ett årsgenomsnitt på 27.290. Under denna period är det tre år som verkligen sticker ut nämligen 1992 med 52.247 fåglar, 2013 med 45.928 sträckande fåglar och 2014 då fina 49.213 ex passerade södra Vättern. Det är två arter som är dominerande nämligen skrattnås med 162.357 och bläsand 149.899. Grågåsen kommer på tredje plats med sina 59.490 och förtydligar hur dominerande de två förstnämnda arterna är. Årsrekordet 1992 beror till stor del på att 20.000 skrattnåsar och 9.000 fisktärnor noterades. Årets totalsumma 27.290 ex är i stort sett i paritet med medelantalet för perioden. Åtta arter hamnar över medel där vitkinda gås, kricka, sjöorre och storskarv ligger mer än 1.000 över, grågås 600, svärta 250 strandkata 175 och kärrensäppa 50 över. Men när inte nyckelarterna levererar så blir det ett medelår.

Eftersom vi inte haft några nya högsta års- eller dagssummor sedan 2015 så kommer ingen tabell över "Högsta sträcksiffrorna i södra Vättern 1990-2017" att presenteras. De gällande värdena finns att läsa i *Fåglar i Södra Vätterbygden 1-2017*. Om du inte har kvar tidningen så finns den att läsa på vår hemsida under fliken **Tidskriften**. Nu väntar vi bara på att höststräcket 2018 ska komma igång omkring midsommar. Ligger då lågtrycken rätt och gynnsamma vindar råder finns förutsättningar för många individer, snygga arktiska vadare och häftiga labbar. Förhoppningsvis kommer även i år någon sträckskådare bli glatt överraskad av någon häftig och oväntad observation bland dessa. Ta därför chansen, kanske är det du som får uppleva den händelsen. Slutligen stor respekt och ett stort tack till alla som varit med och lagt ned så mycket tid under dessa år med insamling av dessa sträckdata.

Sjöfågelsträcket i södra Vättern under hösten 1990-2017

	1990-2017		2017			
	Totalt antal	Medel antal	Totalt antal	Bästa datum	Högst antal	Sträck period
Sädgås	21 119	782	450	22.10	94	19.10-22.12
Grågås	59 490	2 203	2 830	21.10	1 200	7.10-15.11
Vitkindad	24 219	897	1 974	21.10	555	22.9-2.12
Prutgås	18 405	682	242	19.9	172	19.9-21.10
Bläsand	149 899	5 552	4 500	7.10	820	2.9-24.10
Kricka	28 121	1 042	2 150	5.9	487	1.8-19.10
Stjärtand	19 025	705	330	7.9	65	20.8-29.10
Skedand	1 285	48	12	3.9	7	19.8-3.9
Sjööorre	53 427	1 979	3 086	24.9	460	1.7-21.11
Svärta	23 501	870	1 060	2.9	100	1.7-20.11
Storskarv	45 390	1 681	2 811	18.9	250	16.7-16.12
Strandskata	11 488	425	596	20.8	175	16.7-30.9
Kustpipare	6 313	234	77	30.7	22	29.7-23.9
Kustsnäppa	8 084	299	95	29.7	43	16.7-23.9
Kärnsnäppa	17 510	649	705	30.9	93	21.7-30.9
Myrspov	22 163	821	448	29.7	111	11.7-17.9
Småspov	1 917	71	33	8.8	8	9.7-4.9
Storspov	3 358	124	72	20.6	15	20.6-4.9
Kustlabb	922	34	14	23.8	6	23.8-9.9
Dvärgmås	2 664	99	16	22.10	4	20.6-4.9
Skrattmås	162 357	6 013	4 830	18.7	780	17.6-4.11
Fisktärna	52 889	1 959	997	8.8	166	9.7-12.9
Silvertärna	3 281	122	47	27.7	31	21.7-8.8
Summa	736 827	27 290	27 375			

